

**Iskola
élet-
közben**

A pálya becsülete

Az egyik tanítványom édesanyjával beszélgettem gyermeke továbbtanulásáról. Ahol ilyenkor szokás, latolgattuk a lehetőségeket, melyik pálya is volna a legjobb. A fiú évek óta kitűnő tanuló, több tantárgyból átlagon felüli tudással rendelkezik, tehát módja van a válogatásra. A szülő — fia jó tulajdonságait ismerve — elmondta, hogy szeret foglalkozni a gyerekekkel, soknak segített a tanulásban, közvetlen egyéniség stb. S ahogy ezt mind elmondta, valahogy kicsúszott a számon:

— Tudja, mit! Adja pedagógus pályára!

A szülő felkapta erre a fejét, meghökkenve rámnézett, és szinte sértődötten válaszolt:

— Na hallja! Ilyen tehetséges gyereket csak nem küldök pedagógus pályára...!

A mondat a fülemben maradt. Bántott és elgondolkodtatott. Ilyen sejtéseim ugyan már voltak a pályával kapcsolatban, de ennyire világosan még nem fogalmazott senki. Áltatnám magamat, ha azt mondanám, hogy múlt tünnet, mert, sajnos, évek óta érzem ezt a beiskolázások alkalmával. S ha bele-nézek a statisztika adataiba, a számok még világosabban beszélnek. Az elmúlt iskolai évben például közel 200 tanuló jelentkezett a Radnóti Miklós Gimnáziumból továbbtanulásra a különböző felsőoktatási intézményekbe. A legjobbak zömmel elmentek a műszaki egyetemekre, az orvostudományi egyetemre, a természettudományi karra, és a divatosabb felsőfokú technikumokba. S ebből a 200 továbbtanulóból mindössze 10 jelentkezett a bölcsészettudományi kar különböző szakjaira. S ami még meglepőbb, egyetlenegy sem akadt, aki a természettudományi karon a tanári szakra kérte volna a felvételt.

A jelentkezések eredményességét s ezáltal a felvételtérők felkészültségét vizsgálva ugyancsak meglepő a kép. A birtokunkban levő — nem teljes — statisztikai adatok szerint az 1970—71. tanév végén a Radnóti Miklós Gimnáziumból 80 jelentkezőből 45 jutott be az orvostudományi karra, 8 jelentkező közül 7 a gyógyszerész karra, 23 pályázó közül 22 a természettudományi karra (nem tanári szakra), 13 felvételt kérő közül 12 a Szege-di Elmísteripari Főiskolára stb. A tanári pályára jelentkező 10 radnótiista közül azonban mindössze 3 nyert

felvételt. A felvételi bizottságok döntése a mi megítélésünk szerint is, sajnos, reális volt. A legjobban képzett tanítványaink — elenyészően kevés kivétellel — messze elkerülték a tanári pályát.

A bizonyosság érdekében a napokban leültem beszélgetni néhány diákkal. Olyanokkal, akik jeles és kitűnő tanulók, s akiket a tanári pálya elvégzése után is szívesen látnék az iskolában. Ők „finomabban” fogalmazták meg az elutasító választ, mint az említett édesanya. De nem hagytam annyiban:

— Miért nem vonzó számotokra a pedagóguspálya? — tettem fel nyíltan a kérdést. Mi az, ami visszatart benneteket a jelentkezéstől?

Nehezen, de végül mégis elmondták az okokat. Tanulási-szorgoság és érdekesek voltak a válaszok. En ugyanis arra számítottam, a legtöbb tanuló azzal érvel majd, hogy a műszaki pályák nagyobb anyagi lehetőséget biztosítanak mint a pedagóguspálya, s ezért nem vonz az utóbbi. S érdekes, mindössze két fiú vetette fel ezt a kérdést. A többi ennél sokkal érdekesebb indokokat mondott. Lássunk ezekből néhányat!

Az egyik matematikusnak készülő maturanus ezzel kezdte: „Nem becsülök s nem értékelik súlyának megfelelően ma a pedagóguspályát.” „Kevés az elismerés, kevés a köszönet.” „Sok gonddal és bajjal jár” — mondta egy másik. Nagyköz és sokszor irreálisak a követelmények, szinte mindenért a pedagógus a felelős. Másutt kényelmesebb” — fejezte be őszintén a véleményét. Egy vegyésznek készülő kislány így érvelt: „A pedagóguspályán soha nincs vége a munkaidőnek. Nagy az elvárás! Sok gonddal és idegességgel jár a pedagógusmunka. Lehet, hogy nagyon szép, — de másutt nyugodtabb az ember élete!”

A közel három óra hosszúságú elnyúlt beszélgetés lényege körülbelül ez volt: nagy a felelősség, az elvárás, de ezzel nincs arányban a tisztelet és a megbecsülés. S bárhogy is kormányoztam az embernevelés szépsége felé a beszélgetést, ők csak maradtak véleményükönél. S én hosszan elgondolkodtam mindezen. Ime, a fizetésemelés után is élnek azok a külső eredetű tényezők, amelyek gátjává válnak a jó beiskolázásnak. Vajon milyen lesz a helyzet

évek múlva? Ha a közepes képzettség a középeket teremti újra, az milyen perspektívát szül? S hogyan lehet ebben a bonyolult kérdésben megtalálni a kiutat? Már is mutatkoznak olyan problémák, hogy egyes szakokból a tagozatos osztályok számára nehezen lehet találni tanárt. Évről évre elég sokan hagyják el a pályát. Hogyan lehet e gondokon segíteni, mert ez nemcsak a pálya, hanem az egész társadalom érdeke is.

Gondolodni kell! Mindenkinél! Még a szülőknél is, mert a kiábrándító történetek nagy részét a beszélgetés alkalmával a tanulók a saját tapasztalataikból merítették. De rajtuk kívül a sajtónak, rádióknak és a televízióknak. Nem mindegy hogy mit, és hogyan beszélnek erről a pályáról. Mert ha vannak is a napi munkából adódó problémák — de hol nincsenek? — azért azt is észre kell venni, hogy sok kiváló ember van a pedagóguspályán, akik munkájukat hivatásuknak érzik, és sok ezerre tehető azoknak a száma, akik semmi pénzért nem cserélnék fel mással. Ezeknek a „vonzóterébe” kell az ifjúságot bevonni. Egy-egy pálya hivatásértéke tisztelete is alapjává válhat az ifjúság pályaválasztásának...

Bánfalvi József

Korszerűsít az Univerzál Ktsz

Lapunk szeptember 18-i számában „Méreg” címmel riportban számoltunk be a szege-di Univerzál Ktsz-ben levő rossz munkakörülményekről, a veszélyes munkáról. Az írás megjelenése után több mintegy hónappal dr. Csizsár Béla, a KÖJÁL felügyelője levelet küldött szerkesztőségünkhöz, amelyben beszámol a szövetkezetben megített intézkedésekről, illetve a KÖJÁL döntéséről.

Mint írja: a KÖJÁL az Univerzál Ktsz-t is rendszeresen ellenőrzi és ellenőrzés fennállásának ideje óta. A közegészségügyi hatóság részéről tudták azt, hogy ott egészségre ártalmas rovarirtó szereket gyártanak, nem éppen a legoptimálisabb körülmények, feltételek között. Technológiai felszerelését illetően tapasztalattal — mivel gyártásfolyamata az országban egyedül — pontos utasítással senki nem tudott és nem tud szolgálni. Ezért a KÖJÁL a legjobb indulatú belátással és segítőkészéggel figyelte, ellenőrizte a ktsz-t, elsőrendű feladatnak tekintve az ott dolgozók egészségének megvédését. Összesen nyolcszáz vizsgálatot végeztek három év alatt, s 474 esetben javasolták a dolgozók pihenését, más munkakörben való foglalkoztatását, hogy a

mergező anyag ne károsítsa a dolgozók egészségét.

Dr. Csizsár Béla levelében arról is értesített, hogy megvizsgálták a szövetkezet mérlegüzemét, s annak működését szeptember 16-án azonnali hatállyal felfüggesztették. Az újrakezdés feltételeit rekonstrukcióhoz köthették, illetve a dolgozók orvosi és laboratóriumi vizsgálatához. A levélből továbbá az is kitűnik, hogy a ktsz számára előírt védőfelszereléseket; védőkesztyűt, gyakori ruhacserét az Univerzál biztosítja a próbatüzemeléshez a KÖJÁL azóta hozzájárult.

A ktsz-ben megkezdett korszerűsítésről a szövetkezet vezetőinek kíséretében magunk a helyszínen is meggyőződünk. Az Univerzál több mint 500 ezer forintos költséggel átépítette az egyik legveszélyesebb berendezését, a reaktort, a munkafolyamatot zárt ciklusúvá alakította, beszüntették az üvegöltést, mindaddig, míg el nem készül a töltő automata, amelynek használatával emberi kéz érintése nélkül kerül a mérreg az üvegekbe. Az Univerzál fejlesztés érdekében a szövetkezet egy olasz cég től 1 millió forintért automatát rendelt meg. Megérkezett a régóta hiányolt Neopren-kezesítő Olaszországból.

Megnyugvással állapítható meg, hogy a KÖJÁL és az Univerzál Ktsz gyorsan, késedelem nélkül intézkedett; a DDVP gyártásának megkezdése óta három évvel valóban megfelelő munkavédelmi körülményeket teremtenek. Am joggal tehetjük hozzá, hogy az intézkedéseket (köztük az azonnali hatályú betiltást), a nélkülözhetetlen korszerűsítést előbb is megtehetők volna.

De jobb későn, mint soha! A megkezdett átépítés, az új reaktor és az automaták beállítása révén végre egészséges körülmények között dolgozhatnak majd az emberek.

M. L.

Bolgár freskók

A bulgáriai Rodope-hegységben Godiaszevo sajátos nyelvi „rezervátum”. Ma is azon a nyelven beszélnek itt, melyet a IX. században Cirill és Metód használtak. Ez a vidék egyébként régi freskókban páratlanul gazdag: 200 gyönyörű freskót tartanak itt nyilván. (MTI)

NAPI KISLEXIKON

a nyilván- tartások össze- vonásáról

A földnyilvántartás és a telekkönyv között bizonyos párhuzamosság áll fenn, mert a földek adatainak nagy része (fekvés, helyrajzi szám, terület, művelési ág, tulajdonos-kezelő-használató neve) mindkét nyilvántartásban szerepel.

● Eltérések?

A két nyilvántartás adatai között a párhuzamosság ellenére is nagyarányú az eltérés. Ennek oka, hogy a földek adataiban történt változásokat a telekkönyvi és a földnyilvántartási szervek nem azonos időben és nem azonos sorrendben vezetik át a munkarészekre; az állami földnyilvántartás nem tartalmazza az ingatlanokhoz fűződő egyes jogokat (pl. telki szolgalmi jog, jelzálogjog, tartási jog stb.), a telekkönyvben pedig nem szerepelnek köztérületek, a földek tényleges művelési ágára és minőségére vonatkozó adatok. Mind a két nyilvántartás adatai közhitelesek, a közhitelesség azonban egyik nyilvántartásban sem teljes. A tulajdoni és egyéb jogi vonatkozású adatokat a telekkönyv, a földek egyéb adatait (helyrajzi szám, terület, művelési ág, minőség stb.) pedig az állami földnyilvántartás tanúsítja hitelesen. Ebből, mivel az adatok azonosága nincs megoldva, számos esetben ellentmondás keletkezik.

● Bürokrácia?

A kétféle nyilvántartás jelenlegi formában történő továbbvezetése a földügyi igazgatást bürokratikusá teszi, felesleges többletmunkát ad az állami szerveknek és nem felel meg a korszerű ingatlannyilvántartás követelményeinek.

(Folytatjuk.)

UNESCO-ösztöndíjas látogatása a Ságváriban

Dorothy Alice Harthworth asszony, a Martin Luther King nevet viselő kaliforniai iskola francia szakos tanára. Háromhónapos UNESCO-ösztöndíjjal látogatja a világ közepiskoláit, s ennek során érkezett Szege-dre. A Ságvári gimnáziumban megtekintette a modern nyelvi laboratóriumot, francia- és angolórákat látogatott, majd a diáklklubban beszélgetett a francia és angol tagozatos osztályok tanulóival. Kérésére a tanulók kérdéseket tettek fel neki:

— Mi a célja a tanárno utazásának?
— Hogy megismerjem a különböző népek tanítási rendszereit és azt, hogyan szolgálja a nevelés az UNESCO céljait: a népek közötti közeledést és megértést.
— Milyen országban volt eddig?

— Japánban, Koreában és Thaiföldön látogattam közepiskolákat. Japánban egy „kitűnő iskoláját” láttam. Érdekes kísérlet ez is, de nem áll teljesen a valóságos társadalmi helyzet alapján. Mi — a Martin Luther King Gimnáziumban — arra törekszünk, hogy minden fajú, színű és társadalmi helyzetű tanuló: egyenlő mértékben részesítsünk az oktató-nevelő munka előnyeiben.

— Milyen a helyzet az Önök iskolájában?
— Nálunk is csak néhány év óta hódít teret ennek az egyenlő oktatásnak és nevelésnek az elve.

Meg kell vallanom, hogy Önök könnyebb helyzetben vannak társadalmi szempontból. — Nálunk nagyon sok régi előítéletet kell legyőzni, s az ifjúság is jobban ki van téve sokféle ká-

ros hatásnak. — A tanárok nem könnyű e sokrétű ifjúsággal foglalkozni, az oktatást-nevelést eredményesebbé tenni.

— Milyenek eddigi magyarországi benyomásai?
— Igen jók. Önök között otthonosabban érzem magam, mint a Távol-Keleten, s a társadalmi feltételeket is nagyon előnyöseknél látom a nevelés szempontjából. A tanulók jól értik az angol és francia nyelvet, ki tudják magukat fejteni, és érdeklődnek a világ kérdései iránt.

Dorothy Alice Harthworth asszony részt vett még egy baráti találkozáson, s fehér asztalnál beszélgetett a gyakorló gimnázium tanáraival; megtekintette azt a filmet is, amit ez alkalommal vetítettek a nyári lengyel-magyar diákcseréről.

T. B.

GALGÓCZI ERZSÉBET

PÓK- HALÓ

15.

Géza komor arccal iszik, s nézi az alkonyodó tájat. Egyedül van a gondolataival.

Késő este a motorral óvatosan ereszkedik le a horgason. A motor reflektora egy csomó szembejövő férfit vág ki a sötétből — megismeri Selyem Zsigát és Pigniczkit. Nem hallani, csak látni, hogy vidáman, nagy hanggal tárgyalnak valamit. Egy pillanatra mintha Csorvás, a főkönyvelő arca is föl-villanna — de ebben nem biztos.

A gyerekei már alszanak. Felesége a másik szobában gubbaszt a televízió előtt, a televízió megy, de a hangot elfelejtette bekapcsolni. Szeme duzzadt a sírástól. Géza köszönésére oda-fordítja fejét, de nem felel. Gézának ebben az állapotban jólesik ez a meggyötört arc.

— Olvastad?

— Igen. Körülbelül tízen jöttek ide megmutatni az újságot.

— És mit mondtak? — kérdezi Géza mohón.

— Hogy szemem-szedett hazugság.

— Jól van.

Az asszony visszautasítván gubbaszt, Géza

megfogja az állát, s gyengéd erőszakkal maga felé fordítja. Figyelmesen nézi.

— Mj az, te elhiszed?

— Ezt nem!

— Ezt nem... Hát mit?

Az asszony nem felel.

— Jaj, Annuska, ne gyötörj már te is! Nincs nekem elég bajom? Legalább itthon legyen nyugalmam!

— Fontos is neked az otthonod!

Géza nézi, és megért mindent. Fáradt, félig-meddig be van csípve, nincs ereje semmihez. Lerokkad egy fotelba.

— Egy-két barátodnak ki kellene vágni a nyelvet!

— Ez nem pletyka — mondja az asszony. — Láttak velem! Valami tanárnóm!

— De unom már, istenem! — sóhajtja Géza.

— Elhitted a könyvtárosnőt is, a patikuslányt is, a síelőki kalandot is... Ha mindez igaz volt, mért vagyok még mindig itt?

— Anna elbizonytalanodék.

— Amíg olyan paraszt voltam, mint a többi, a kutya sem törődött felem! Most már minden lépésemet számon tartják. Ha beme-gyek a Kék Dunába, meginni egy üveg sört, és véletlenül összefutok egy ismerős nővel, már így adták tovább: a Kék Dunában udvarolt az X. elvtárs feleségének. Mért hagyod telebe-szélni a fejedet?

— Ez nem pletyka... — kezdi az asszony, de már hisz Gézának. Alie várta, hogy hihe-sen neki. Fűrész feláll, szeme könnyes, de már megkönnyebbült.

— Megmelegítem a vacsorát.

Mással reggel Niklai irodájában a szokásos „papírmunka” folyik, az aláírások elvégzése. Ezt szakította meg Müller, ötven körüli, szem-üveges, bajszos úriember, régi pénzügyi róka. Ismerik egymást, de láthatólag nem kedvelik